

וצמיחת קרן כלדוד עבדך ועריכת נר לבן ישי משירחך

הרב חיים מאיר אינהורן

הדלקת השמש – לשם יחוד לפני ההדלקה – הכנות למצוה – פתיחת המאמר

...ומה ראו לומר גאולה בשביעית?... **מלחמה נמי אתחלתא דגאולה היא** כי מלחמה היא ההכנה למצווה רבתי של גאולת ישראל, וכבר ראית כי ההכנה למצווה גדולה מן המצווה עצמה, ומעתה כמה יש לנו להודות ולהלל כי זכינו לחיות ב'הכנה' לביאת המשיח, ב'הכנה למצווה עצמה' ב'אתחלתא דגאולה' של כל הדברים הגדולים, על הניסים ועל הפרקן ועל הגבורות ועל התשועות ועל הנפלאות ועל המלחמות, בימים ההם וגם בזמן הזה.

ובכלל, לא ברור הפחד מחשש הביטוי ה'מאיים' **'אתחלתא דגאולה'** והרי סך הכל תרגומו הוא 'התחלת הגאולה' אם כבר, המילים הנרדפות, הביטוי המקביל, 'עקבתא דמשיחא' הוא ביטוי הרבה יותר משיחי, 'העקב של מלך המשיח' וממתי אנחנו נבהלים מאיזה שתי מילים בארמית, ארמית דווקא שפה מאד נחמדה, שהרי אמרו חכמנו במדרש בראשית רבה, והביאום בעלי התוספות על בבא קמא, 'אל יהי לשון סורסי קל בעיניך שהרי בתורה ובנביאים ובכתובים חלקו הכתוב כבוד'

נר שני

האם בכלל יש מצב כזה של אתחלתא דגאולה? – כן! בספרים הק' מבואר שחנוכה הוא אתחלתא דגאולה, ערכתי נר, למשיחי (פרע"ח ש' חנוכה פ"ד) ואם תשאלני, מה הראיה, כזו אתחלתא ברור שיש? נכון, אבל זה אומר שגם **לפני** ביאת המשיח, יכולים להתרחש כל מיני דברים **טובים**, שהם התחלה של הגאולה, אז אם זה אירע בחנוכה, כנראה כן יכול להיות שיקרו דברים **טובים**, **לפני** שיבוא המשיח, דברים שיהיו התחלה טובה, ועל התחלה טובה נתקן להלל ולהודות.

ואם יאמר לך אדם, אין להודות לה' עכשיו, כי איננו באתחלתא, אל תגמגם, אמור לו מיד, האם יש כזה דבר **אתחלתא**, ורק אנו אלו שלא זכינו לה, או שלדעתך **אין דבר** כזה אתחלתא כלל, כי לדעתך מיד מעומק חשכת הגלות יגלה אורו של משיח, אך אילו היה דבר כזה 'אתחלתא' האם היית מסכים עמנו?

נר שלישי

והנה להלכה נפסק 'מוסיף והולך' ובתחילה יש רק נר אחד קטן, ההולך וצומח, קמעא קמעא הולך וגדל, עד שמתמלא כלי הקדש של המנורה לגמרי, וכמו סדר התפילה, שמתחיל להאיר בקיבוץ גליות, והוא האור הראשון, כמו שאנו אומרים ב'והוא רחום' "אבינו, אב הרחמן, **הראנו אות לטובה**, וקבץ נפוצותינו מארבע כנפות הארץ, יכירו וידעו כל הגויים כי אתה ד' א-להנו" ואם כן, מי שזכה לראות את ה'אתחלתא' לראות את אותו 'אות לטובה' יש לו חובה מה לעשות, וכמו שאנו אומרים בתפילת ההודיה הפותחת את סדר הבוקר, הנקראת 'הודו' 'ואמרו הושיענו א-להי ישענו, **וקבצנו** והצילנו מן הגויים, **להודות לשם קדשך**... ויאמרו

ויהי נועם ה' עלינו, והנני מכוון במאמר זה להאיר נר מצות גאולתן של ישראל, לקיים מצות בוראי, ובכן יהי רצון מלפניך ה' א-להינו שתהא חשובה ומקובלת ומרוצה לפניך, כאלו כיוונתי כל הכוונות שכיוונו הכהנים משרתי השם בעת אשר הערו למות נפשם בשביל כבוד שמך הגדול הגבור והנורא, והנני עושה על דעתם ועל כוונתם ועל דעת כל הצדיקים והחסידים שהיו באותו הדור שהשפעת להם נסוך וזכו לאור באור החיים, ועל דעת כל הצדיקים והחסידים שבדורותינו, ופי כפיהם ועשייתם כעשייתם, ובזכות המצוה הזאת תזכנו לנצח את אויבינו ולנצח על מלאכת בית ה', וגלה כבוד מלכותך עלינו, מלוך על כל העולם כולו בכבודך והנשא על כל הארץ ביקרך, שמחה לארצך, וששון לעירך, וצמיחת קרן כלדוד עבדך ועריכת נר לבן ישי משיחך.

בהיותי ביישיבה בימי החנוכה, הסתובבה לה בדיחה בין הבחורים, היא יוצרה לא היה ידוע, גם לא מה כוונת המשורר. וזה מעשה הבדיחה, שאל חסיד לרבו, אני, שאיני יכול לבוא גם להדלקת נרות וגם לשריפת הפתילות, מתי אבוא אל הרבה? ענה הרבה, בוודאי תבוא להדלקת הנר, וכי אינך יודע שההכנה למצווה גדולה מהמצווה עצמה?

אך מה לעשות, שכאשר הרחיב ה' לנו, להיכנס בסוגיית מאי חנוכה, עולה השלהבת מאליה להאיר כי אכן בחינה יש, וההכנה היא גדולה מן המצווה, כי המצווה הזאת של הדלקת הנר, כשרה בזר, ואף בחצרות קדשך, אלא שקודם צריך את ההכנה הראויה לה בבית המלך, להיטיב כהן את הנרות בפנים בהיכל [עיין ברמב"ם הל' ביאת המקדש פ"ט הלכות ה'ז]. ולא עוד אלא שזהו עיצומו של יום, שלא נתקן אלא להלל ולהודות, והנה, על מה מודים? על המלחמות! והמה הלא רק ההכנה לנס פך השמן? וכל הודאת על הניסים והנרות הללו, מנשאים בדווקא את הנצחון על ידי כהני הקדושים. כי אחרי שההכנה, 'ההטבת הנרות' הנצחון הגדול, נעשה על ידי כהן מהודר, בידי מתתיהו בן יוחנן כהן גדול, חשמונאי ובניו, מעתה, 'המצווה עצמה' של הפך קטן, הרי היא **מוכרתת** לבוא, וכל העומד לישרף כשרוף דמי, ובאמת הנר כבר דולק, וממילא היא כשרה בזר, כי אחרי ה'אתחלתא דגאולת יון' שהייתה ב'מלחמות נמי אתחלתא דגאולה' מעתה גאולה עצמה של נס פך השמן שירד משמים, הרי היא כבר תוצאה בלתי נמנעת, ואחר כך באו, ופינו, וטיהרו, והדליקו נרות בחצרות קדשך.

נר ראשון

וכך הוא סדר הגאולה, קודם מלחמות, ואז תשועות, וכן מתפללים אנו ג' פעמים בכל יום, כאשר ציוונו חכמינו ז"ל לתקן את שורשה במקום עליון, וסדר התפילה היא ביחוד על סדר גאולתנו, וההתחלה של הגאולה הוא דווקא במלחמה, וזה לשון חכמים מרפא, במסכת מגילה "במאה ועשרים זקנים ובהם כמה נביאים תיקנו שמונה עשרה ברכות על הסדר

1 ב"ק פ"ג, ד"ה לשון סורסי - 'תורה דכתיב יגר שהודות בנביאים דכתיב כדון תימרון להון בכתובים דניאל וכו' ומסביבם התוספות 'על שם סוריא נקרא סורסי דסוריא היא ארם נהרים וארם צובה שכבש דוד' כמובן שאין דבר בין זה לבין מה שנקרא 'דמת הגולן הסורית' שהיא באמת ארץ ישראל עצמה, הגולן והבשן שלנו, שזכינו בימים אלו לטעימה נוספת של 'אתחלתא דגאולה' מצוף שלגי חרמוני.

2 לאורך גליונות 'קדושת ציון' צוטטו רבים מגדו"י שהשתמשו במונח אתחלתא דגאולה, וכדו'

